

Alışkanlık, Amerikan dizilerini izliyorum.

1980'lerde Darbe'nin ilk yıllarında yanılmıyorsam Barış Davası'ndan dolayı tutuklananlardan biri anlatmıştı. Ne yapsınlar televizyondan (o zaman bir tek TRT var) yerli filmleri izliyorlarmış. Pek kale alınmayan bu filmler zorunluluk hasıl olup seyredilince bir de ne farketsinler istersin? "Bizim hayatımızı anlatıyorlar" demeye başlamışlar.

Çevrende akıp giden iktisadi siyasal toplumsal olayların arasında izlediğinde Türk filmlerini, Türk dizilerini saçmasapan gelir. Pratik olaylara yapılan göndermeler eğretidir. Ciddiye alırsan kafa karışıklığından başka bir sonuç vermez.

New York'ta yaşamaya başladığımda, Amerikan filmlerinin, en fantastik olanlarının bile gündelik yaşamla bir süreklilik arz ettiğini fark ettiğimde şaşırılmışım. "Adamlar kendi yaşamlarını sürdürüyorlar filmlerde" diye geçirmiştim içimden "hayali de gerçek gibi sunuyorlar".

Kısaca o zamanlar biraz da merakla karışık bir alışkanlık oluştu, hala sürer gider.

Dizilerde "Holiday Season"a (Bayram Mevsimi'ne) çoktan girildi, Emek Günü'ydü, Cadılar Bayramı'ydı, Şükran Günü'ydü derken sonuna yaklaşıyor. Noel Akşamı'ndan sonra Yılbaşı'yla biter. Artık diziler ara vermeye başlar bir kaç haftalığına.

Haberboyu'nda çok kıt olanaklarla yayımı sürdürüyoruz. İki üç terslik üst üste geldi mi aksaklıklar oluşuyor. Haber akışını yine bir süreliğine durdurduk. Yeni yılda bunu da aşacağız Alim Allah.

Akışı durdurduk da ne oldu; beklendiği üzere seçim öncesi "çok önemli" haberler birbirini izliyor. Nedir bunları "çok önemli" yapan anlamak mümkün değil ama tek tek hücrelerimize kadar hissediyoruz seçimlerde bilmeden bizi yönlendirecek olan o önemi.

* * *

“Kendiliğinden ideoloji” diye bir şey var mıdır yok mudur? Tartışmalıdır. Varsa, başka yerde bulmakta zorlanırsın belki ama Müslüman insanın kendiliğinden ideolojisi sosyalizmdir.

Cumhuriyet kurulurken bu durum fark edilmiş gibidir. Müslümanlıkta yeri olmayan dünyevi dinsel otorite ve dinsel kurumlarla saptırılmış bir İslam anlayışı hazırda bulundu ve bunun üzerinde küçük rötuşlar yapıldı. Müslüman insanların gerçek sosyalist eğilimlerindeki öğeler, saptırılmış pratik ve anlayışıyla bu tür bir “İslam”a yedirildi. Bu yoldan sosyalist eğilimler bükülerek gericiliğe yönlendirildi ve sosyalistlik kafirlik gibi hakir gördürüldü. Böylece iki siyasal kanat oluştu; Cumhuriyetçiler ve Gericiler. Gericilere “Serbest”, “Demokrat”, “Adalet”, falan dendi. Bu işler öyle demekle olmuyor. Gericilikle ne serbestlik ne demokrasi ne adalet yürüyeceğinden her deneme başarısızlıkla sonuçlandı.

Değişim ileriye doğru olabileceği gibi geriye doğru da olabilir. İşte bu yöne bakmadan değişimi “ilericilik” olarak nitelendirme kurnazlığıyla, daha Bağımsızlık Savaşı sırasında Cumhuriyetçiler Türkiye’yi daha ileri taşıma iddiasında olan sosyalistleri değil, gericiliği kendi rakibi olarak seçti; kimin gerici, kimin muhafazakar, kimin ilerici olduğu başarılı biçimde karman çorman edildi. Cumhuriyetçiler arkasını geleceğe dönüp geçmişle mücadele ettiğinden, Cumhuriyet’in yönü geriye çevrildi. Gericiliğe karşı girişilen tüm müdahalelerde, gericilik sanki gürleşsin diye yalnızca budandı ama eş zamanlı olarak sosyalistlerin “kökünün kazınması”na girişildi.

* * *

Sağcısıyla solcusuyla “çok bilmiş”, “çok görüp geçirmiş” insanlar, III. Ahmet’e kadar izlerini takip edebildiğim bu daraltıcı “geriye yönelme” devlet pratiğini inkar edilemez, değişmez doğa kanunu olarak bellemişler; hala yakaladıklarını bu güya inkar edilemezi benimsemeye zorluyorlar..

Biri denizlerle çevrili bir adada güneşin bir doğarken bir de batarken resmini çeksin ve sana göndersin. Resimlerden hangisinin gün doğumunu hangisinin gün batımını gösterdiğini ayırt edebilir misin? Resimlerinin aynı olması, birbirlerinin tam tersi oldukları iddiasını çürütür

mü?

“İlk plancılar”dan çok değerli bir iktisat profesörümüz, -bir kere tutturmuş ya- II. Mahmut ile Gazi'nin yaptıklarının aynı olduğunu hala ileri sürüyor. Doğrudur, yönüne dikkat etmezsen gerilemek de ilerlemek de değişimdir; doğrudur, gün batımı da gün doğumu da birbirlerinin tıpa tıp aynı görüntüdedir. Bu doğruluklar, yalınkat bir çözümlemede heyecanla savunulabilir olsalar bile olgular tersini kanıtıyor; üstelik gün batımıyla gün doğumu aynı olduğunda kıyamet kopmuş demektir. Akışın yönüne bakmak yeterli. Yönünü tespit etmek zor olsa canım gam yemeyecek; biri ecnebilerle bir olup insanlara karşı savaş açıyor; diğeri ecnebilerle bir olup savaş açmış insanları bu durumdan kurtarmaya çalışıyor. Yok mu aralarında temelli bir fark?

Son olarak sağdan geliyor diye sola esen rüzgardan ürktüğü hissi veren bir solcu ise hala milliyetçilik-yurtseverlik ayrımı yapıp sabitlemeye çalışıyor. Nazi partisinin milliyetçiliği, bilemiyorum, belki tartışılabilir ama sapasağlam bir sosyalist işçi partisi olduğu açık bir olgudur. Sorun ne milliyetçilikte ne sosyalizmde ne de işçiliktedir. Sorun yönün terse çevrilmesindedir. İronik ifadeyle; boş ver, çok matah bir şeymiş gibi “milliyetçi tu kaka, yurtseverlik ne ala” demeyi sürdür; bunlar nasıl olsa şimdiye kadar seni başarıdan başarıya sürükledi mi?

Bir diğeri de bu hafta dolamış ağzına köylülüğü. Neymiş efendim, köylülük uygarlığın tezatıymış, sorunumuz köylülükmüş. Her kent dışı yaşam köylülük değildir. Tam tersine köylülük kentle bütünleşmiş kırsal yaşamdır ve uygarlığın özünü özünde taşır. Al Gore, örneğin, hani şu “küresel ısınma” falan diye dört bir yanda konferanslar veren Eski Amerikan Başkan Yardımcısı var ya o Al Gore, köy kökenlidir. Köylünün haberi yoktur Al Gore'dan ama artık senden benden çok çevrecidir, yeşilcidir. En ücra mezrada bile. Kürt de olsa, Türkmen de olsa, Laz da olsa.

Sorun “olsun da nasıl olursa olsun” denilecek bir değişim sorunu değildir, ne de sözcüklere yeni anlamlar yükleyerek çözülecek zihni bir sorundur, ne de uygarlığa karşı barbarlık

sorunudur. Sorun ilerleme sorunudur, afaki sözcük seçimlerine duyarsız gerçek bir sorundur ve uygarlık dışından taşınmış değil bizzat uygarlığın yarattığı sorundur.

* * *

Velhasıl, haber akışına biraz ara verdik ama çok da fark etmedi; 2013'ün yazının getirdiği o dindirilemez heyecana, söndürülemez umuda karşın gündeme getirilenler yine yarım milenyumluk bayatlıktaydı. Hem de en güzide, en zengin, en gelişkin zihinlerde bile rastlaşıyorsun o bayatlıklarla. Beşiktaş'ta Şair Nedim'de yürürken her an kaybolmuş Şair Nedim'e rastlayacakmış gibi oluyorsun.

2014'te haberboyu olarak haber akışını bir daha kesmemek üzere yayımlamaya başlarız ve Türkiye'de yaşayanlar olarak zihinlerimizi tazeleriz gibime geliyor Alim Allah.